

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 133/2010-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. J. a E. J., obaja bytom B., zastúpených Advokátskou kanceláriou R., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. S. R., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V, Úradu justičnej a kriminálnej polície v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-46/OEK-B5-2003, ako aj postupom Okresnej prokuratúry Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 124/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. a E. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2009 doručená sťažnosť J. J. a E. J. (ďalej len „sťažovateľka), obaja bytom B. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených Advokátskou kanceláriou R., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. S. R. Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „okresný úrad vyšetovania“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-46/OEK-B5-2003, ako aj postupom Okresnej prokuratúry Bratislava V (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 124/03. Ide o konania vedené v súvislosti so sťažovateľmi podaným trestným oznámením z 11. októbra 2002.

Zo sťažnosti a z predmetného spisu vyplýva, že sťažovatelia 11. októbra 2002 oznámili okresnej prokuratúre skutočnosti nasvedčujúce, že nimi označenou osobou bol spáchaný trestný čin podvodu podľa § 250 Trestného zákona platného a účinného v čase oznámenia. Zo zápisnice z výsluchu poškodenej (sťažovateľky), ktorý sa uskutočnil 3. decembra 2002, vyplýva, že sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu škody v sume určenej ustanoveným znalcom v súlade s ustanoveniami § 43 Trestného poriadku platného a účinného v čase konania.

Dňa 23. januára 2003 bolo na základe uvedeného trestného oznámenia vyšetrovateľom okresného úradu vyšetovania začaté trestné stíhanie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona. Dňa 13. marca 2003 bol do konania pribratý znalec z odboru oceňovania stavebných prác, ktorý predložil 22. mája 2003

spracovaný znalecký posudok. V období od 23. apríla 2003 do 21. decembra 2009 boli v predmetnej veci uskutočnené výsluchy piatich svedkov.

Podnetom zo 4. novembra 2004 sťažovatelia požiadali okresnú prokuratúru o preskúmanie postupu vyšetrovateľa v zmysle § 167 Trestného poriadku. Okresná prokuratúra vo svojej odpovedi na podnet (v prípise z 3. januára 2005) okrem iného uviedla, že *„realizujúci vyšetrovateľ vo veci od júna 2004 nekonal, čo bolo spôsobené predovšetkým objektívnymi okolnosťami, a to vysokou zaťaženosťou a fluktuáciou vyšetrovateľov tunajšieho úradu justičnej a kriminálnej polície“*. V odpovedi sa ďalej uvádza, že *vyšetrovateľ bol upozornený na priesťahy v konaní, ktoré mal následne aj odstrániť*.

Dňa 21. decembra 2004 vyšetrovateľ okresného úradu vyšetrovania vydal uznesenie, ktorým vzniesol podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku obvinenie pre trestný čin podvodu proti sťažovateľmi označenej osobe; prokurátorka okresnej prokuratúry 10. januára 2005 zrušila predmetné uznesenie o vznesení obvinenia z dôvodu jeho nezákonnosti a neopodstatnenosti.

Opakovaným podnetom z 21. marca 2005 sa sťažovatelia obrátili vo veci priesťahov v postupe vyšetrovateľa okresného úradu vyšetrovania na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, ktorá ho postúpila Krajskej prokuratúre v Bratislave. Krajská prokuratúra v Bratislave v reakcii na opakovaný podnet sťažovateľov v prípise z 2. mája 2005 konštatovala opodstatnenosť sťažnosti na priesťahy v postupe vyšetrovateľa, pričom zároveň uložila prokurátorovi okresnej prokuratúry, aby veci venoval zvýšenú pozornosť a zvažil možnosť odňatia veci vyšetrovateľovi.

Dňa 29. októbra 2007 sťažovatelia s odôvodnením, že v predmetnej veci nedošlo k náprave, podali v zmysle § 210 Trestného poriadku žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa. Okresná prokuratúra 21. januára 2008 v odpovedi na žiadosť sťažovateľov okrem iného konštatovala, že vyšetrovanie celkovo vykazuje značné priesťahy, avšak k odňatiu veci sa nepristúpilo z dôvodu zaťažnosti jednotlivých vyšetrovateľov. Zároveň však bolo v odpovedi uvedené, že priesťahy v konaní vyšetrovateľa budú oznámené

riaditeľovi Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru a v prípade, ak vyšetrowanie nebude ukončené v stanovenej lehote, bude vec príslušnému vyšetrowateľovi odňatá.

Zo spisu viažuceho sa k predmetnému konaniu ústavný súd ďalej zistil, že okresný úrad vyšetrowania vyšetrowanie v predmetnej trestnej veci ukončil uznesením zo 14. januára 2010, ktorým rozhodol o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 1. februára 2010 potom, ako prokurátor okresnej prokuratúry uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu vyšetrowateľa o zastavení trestného stíhania.

Sťažovatelia vzhľadom na skutočnosti uvedené v sťažnosti žiadajú, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného úradu vyšetrowania v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-46/OEK-B5-2003 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 124/03 a zároveň im prikáže, aby v uvedených konaniach konali bez zbytočných priet'ahov. Zároveň sťažovatelia žiadajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 € a úhradu trov konania v konaní pred ústavným súdom vo výške 237,07 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či sťažnosť nebola podaná zjavne neoprávnenými osobami, ako aj to, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Z návrhu na rozhodnutie (petitu) vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom

okresného úradu vyšetrovania v trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-46/OEK-B5-2003 a postupom okresnej prokuratúry v trestnej veci vedenej pod č. k. 1 Pv 124/03-25.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom uvedeného základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, t. j. v jeho záležitosti. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil právny názor, podľa ktorého uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka (I. ÚS 18/06).

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania treba považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v občianskoprávnom konaní. Preto konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06).

Skutočnosť, že v niektorých prípadoch sú trestné súdy príslušné rozhodovať podľa povahy veci, či poškodená osoba má, alebo nemá byť účastníkom konania, alebo že môžu osobu uplatňujúcu si nárok na náhradu škody odkázať na občianskoprávne konanie, keď nie sú dostatočné dôkazy na stanovenie takéhoto nároku, nemôže mať vplyv na daný stav. Pokiaľ nebude vydané takéto rozhodnutie, poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konania sú rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“ (rozhodnutie ESĽP vo veci Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005, § 40).

Z uvedeného vyplýva, že domáhanie sa ochrany práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda súčasne základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré možno za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti). Podľa § 43 ods. 2 Trestného poriadku poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená, je oprávnený tiež navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť mu túto škodu. Z judikatúry všeobecných súdov, ako aj zo znenia § 43 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že jednou zo základných podmienok na vyslovenie povinnosti nahradiť škodu je to, aby poškodený svoj nárok uplatnil voči určitej (konkrétnej) osobe – obžalovanému. Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej (konkrétnej) osobe, pričom z povahy veci vyplýva, že k určeniu, o ktorú konkrétnu osobu ide, môže dôjsť najskôr vydaním uznesenia o vznesení obvinenia príslušným orgánom činným v trestnom konaní, keďže toto uznesenie musí byť vznesené proti konkrétnej osobe (m. m. IV. ÚS 232/08).

Vo vzťahu k postupu okresného úradu vyšetrovania namietajú sťažovatelia skutočnosti, ktoré podľa ich názoru zakladajú dôvod na vyslovenie záveru, že v tomto postupe došlo k zbytočným priet'ahom. V tejto súvislosti upriamuje ústavný súd pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, z ktorej možno vyvodíť, že sťažovateľ ako poškodený v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia sa nemôže domáhať

vyslovenia porušenia svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS109/06). Až vznesenie obvinenia je tým momentom, ktorý dáva možnosť poškodenému v trestnom konaní uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z nej robí „vec“, na ktorej prerokovanie bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 109/06). Ústavný súd nevidí dôvod na to, aby vo veci sťažovateľov uplatnil iný prístup, ako vyplýva z jeho doterajšej judikatúry.

Z predloženého spisu síce vyplýva, že vyšetrovateľ vydal uznesenie o vznesení obvinenia proti sťažovateľmi označenej osobe 21. decembra 2004, avšak 10. januára 2005 prokurátorka okresnej prokuratúry predmetné uznesenie o vznesení obvinenia zrušila z dôvodu jeho nezákonnosti a neopodstatnenosti. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že uznesením o vznesení obvinenia sa sťažovatelia dostali do postavenia poškodených, a teda aj osôb oprávnených domáhať sa ochrany, ktorú poskytuje čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia prokurátorkou okresnej prokuratúry malo za následok zánik takéhoto postavenia, a teda aj oprávnenia domáhať sa ústavnej ochrany v rámci nimi označených ustanovení ústavy, resp. dohovoru.

Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade sťažovatelia v čase podania sťažnosti neboli v postavení osôb, ktoré by v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu v obdobných veciach disponovali v konaní vedenom okresným úradom vyšetrovania pod sp. zn. ČVS: ORP-46/OEK-B5-2003 a v konaní vedenom okresnou prokuratúrou pod sp. zn. 1 Pv 124/03 ústavnou ochranou vzťahujúcou sa na ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. vo vzťahu k nimi označeným právam boli v postavení zjavne neoprávnených osôb, a preto postupom okresného úradu vyšetrovania a okresnou prokuratúrou ani nemohlo dôjsť k porušeniu tých práv, ktorých ochrany sa svojou sťažnosťou domáhali.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná zjavne neoprávnenými osobami, ako aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2010